

7 ปรับปรุงสภาพ

ฝักที่เก็บเกี่ยวแล้ว คัดเฉพาะฝักสมบูรณ์ตรงตามพันธุ์ ตากฝักให้แห้ง แล้วกะเทาะเมล็ด เป่าลมทำความสะอาด คัดเมล็ดที่สมบูรณ์เป็นเมล็ดพันธุ์

หากมีตะแกรงคัดขนาดเมล็ดพันธุ์ ใช้ตะแกรงรูเปิดกลม ขนาด 20/64 นิ้ว และ 18/64 นิ้ว ร่อนคัดขนาดเมล็ดพันธุ์ ให้สม่ำเสมอ เก็บเมล็ดพันธุ์ใส่ถุงปิดสนิท เมล็ดพันธุ์ที่เก็บรักษา ความชื้นไม่ควรเกิน 12 %

8 การทดสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์

ก่อนเก็บรักษาและก่อนปลูก ควรทดสอบความงอก เพื่อให้มั่นใจว่าเมล็ดพันธุ์มีเปอร์เซ็นต์ความงอกสูง โดยสุ่มเมล็ดพันธุ์ ทดสอบความงอกในกระดาษเพาะหรือทราย หรือดินชุ่มน้ำ

เมล็ดพันธุ์คุณภาพดี ควรมีความงอกไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 90 โดยนับความงอกจากต้นกล้าที่มีราก ต้นและใบสมบูรณ์

สายพันธุ์แท้แม่ (ตากฟ้า 1)

สายพันธุ์แท้พ่อ (ตากฟ้า 4)

ติดต่อรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่

ศูนย์วิจัยพืชไร่นครสวรรค์

146 ม.1 ต.สุขสำราญ อ.ตากฟ้า จ.นครสวรรค์ 60190

☎ 056-241019

☎ 056-241498

✉ E-mail: nalcrc@doa.in.th

🌐 www.doa.go.th/nakhonsawan/

การผลิตเมล็ดพันธุ์
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ลูกผสม
พันธุ์นครสวรรค์

4

ศูนย์วิจัยพืชไร่นครสวรรค์

สถาบันวิจัยพืชไร่และพืชทดแทนพลังงาน
กรมวิชาการเกษตร

Nakhon Sawan Field Crops Research Center
Field and Renewable Energy Crops Research Institute
Department of Agriculture

ขั้นตอนการผลิตเมล็ดพันธุ์

ขั้นตอนปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์

1 การเลือกพื้นที่

เพื่อป้องกันการปนละอองเกสร แผลงผลิตรวมห่างจากแปลงข้าวโพดพันธุ์อื่น ไม่น้อยกว่า 300 เมตร หรือปลูกห่างกันอย่างน้อย 3 ไร่ ควรมีเมล็ดข้าวโพดเกาต์ค้ำในแปลงควรมีการปรับปรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ และน้ำไม่ขัง

2 การปลูก

ปลูกแถวสายพันธุ์แท้ พันธุ์แม่ (ตากฟ้า 1) 4 แถว สลับด้วยสายพันธุ์แท้พันธุ์พ่อ (ตากฟ้า 4) 1 แถว สลับกันไปจนเต็มพื้นที่ปลูก ในพื้นที่ปลูก 1 ไร่ ใช้เมล็ดพันธุ์ สายพันธุ์แม่ 3 กิโลกรัม และสายพันธุ์พ่อ 1 กิโลกรัม โดยใช้ระยะระหว่างแถว 65-75 ซม. ระยะระหว่างต้น 15-20 ซม. 1 ต้นต่อหลุม โดยปลูกสายพันธุ์แท้พันธุ์แม่และพันธุ์พ่อพร้อมกัน

3 การใส่ปุ๋ย

ควรวิเคราะห์ดินก่อนปลูก เพื่อใส่ปุ๋ยให้เหมาะสม หรือใส่ตามคำแนะนำทั่วไปคือ

1. ปุ๋ยรองพื้นพร้อมปลูก สูตร 15-15-15 อัตรา 50 กิโลกรัม ต่อไร่
2. ระยะ 21-30 วัน หลังปลูก ใส่ปุ๋ยสูตร 46-0-0 อัตรา 20 กิโลกรัม ต่อไร่
3. ระยะ 40-45 วัน หลังปลูก ใส่ปุ๋ยสูตร 46-0-0 อัตรา 10 กิโลกรัม ต่อไร่

4 การคัดพันธุ์

เพื่อให้ได้เมล็ดพันธุ์ที่มีลักษณะตรงตามพันธุ์ต้องตัดต้นที่มีลักษณะผิดไปจากสายพันธุ์แท้พันธุ์แม่และพันธุ์พ่อ เช่น สีของใบ ต้น ดอก และไหม ความสูงของต้น ทรงต้น มุมใบ เป็นต้น พร้อมกับกำจัดต้นที่เป็นโรคและแมลงทำลาย รวมทั้งต้นอ่อนแอ ควรตรวจสอบและตัดพันธุ์ปนใน 5 ครั้ง คือ ระยะถอนแยก ก่อนออกดอก ออกดอก ตัดเมล็ด และก่อนเก็บเกี่ยว

5 การกำจัดข้อดอกตัวผู้ ในแถวสายพันธุ์แท้พันธุ์แม่

ต้องกำจัดข้อดอกตัวผู้ทุกวันและทุกต้น ในช่วงข้าวโพดออกดอก ก่อนโปรยละอองเกสร เป็นระยะเวลา 1-2 สัปดาห์ ทำได้โดยดึงหรือเด็ดข้อดอกทั้งข้อออก อย่าให้เหลือกิ่งข้อดอก เพราะกิ่งเล็กๆ ในข้อดอกก็โปรยละอองเกสรได้

6 การเก็บเกี่ยว

เพื่อป้องกันความผิดพลาดในการเก็บเกี่ยว เกษตรกรต้องตัดต้นสายพันธุ์แท้พันธุ์พ่อทั้งหมด หลังจากข้อดอกตัวผู้ในแถวพ่อโปรยละอองเกสรหมดแล้ว และนำต้นที่ตัดออกไปจากแปลงเก็บเกี่ยวฝักจากต้นแม่ เมื่อข้าวโพดแห้งทั้งต้น การปล่อยให้ฝักแห้งไว้ในแปลงนานเกินไป มีผลให้ความงอกและความแข็งแรงของเมล็ดพันธุ์ลดลง

ลักษณะทางการเกษตรและลักษณะทางพฤกษศาสตร์ เพื่อตรวจสอบการคัดพันธุ์

ลักษณะ	สายพันธุ์แท้แม่ (ตากฟ้า 1)	สายพันธุ์แท้พ่อ (ตากฟ้า 4)
	แดง	ม่วง
1. สีโคนต้นอ่อน	แดง	ม่วง
2. สีไหม	ม่วง	แดง
3. สีกาบคอกย่อย	เขียว	ม่วง
4. สีเมล็ด	ส้มเหลือง	เหลืองส้ม
5. อายุวันออกดอกตัวผู้(วัน)	58	56
6. อายุวันออกไหม(วัน)	57	57
7. ความสูงต้น(ซม.)	152	166
8. ความสูงฝัก(ซม.)	78	87
9. อายุถึงเก็บเกี่ยว(วัน)	120-125	120-125
10. จำนวนแถวต่อฝัก(แถว)	12	12
11. ผลผลิตเมล็ด(กก./ไร่)	515	453